

Innspill om fiskeri- og havbrukspolitikk til partiets arbeid med nytt Stortingsprogram 2025-2029

Biomarint forum er en samarbeidsarena som består av LO med forbundene Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN), Industri Energi, Fellesforbundet, Norsk Sjømannsforbund og Norsk Sjøoffisersforbund. NHO med landsforeningene Sjømat Norge og Norsk Industri, samt Norges Fiskarlag og Fiskebåt. Sammen representerer vi det brede spekteret av sjømatbedrifter, rederier, leverandørbedrifter og ansatte, fiskere og sjøfolk på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden i hele den biomarine verdikjeden.

Vår visjon er at:

Den norske biomarine næringen skal være en verdensledende produsent av trygg og sunn mat med gode og anstendige jobber. Vi skal levere sjømat, biomarine ingredienser, samt produksjonskompetanse og teknologi i verdensklasse. Gjennom bærekraftig produksjon og et seriøst arbeidsliv som gir sterk innovasjonskraft skal den biomarine næringen være ett av Norges viktigste bidrag til å nå FNs klima- og bærekraftsmål.

Verden består av 70% hav, likevel kommer knapt 3% av verdens matinntak fra havet. Mer av verdens økende befolkning må kunne mettes av havet. Norge har unike naturressurser koblet med sterke samfunnsmessige og industrielle kvaliteter. Vi er allerede en betydelig eksportør av sjømat, men vi både kan og bør utvikle de biomarine næringene videre. For å sikre en bærekraft utvikling gjennom å skape økte verdier og flere arbeidsplasser med ordnede lønns- og arbeidsforhold i alle ledd i den biomarine verdikjeden i Norge må det:

- 1) føres en politikk med et balansert regelverk og gode, stabile og forutsigbare rammebetingelser som gir grunnlag for lønnsomme investeringer i hele verdikjeden og bidrar til helårlige arbeidsplasser med mer foredling i Norge.
- 2) sikres at areal som er best egnet til bærekraftig fiske og matproduksjon til havet blir avsatt til det, når planer for havvind, mineralvirksomhet til havs ol. utvikles.
- 3) satses på en offensiv handelspolitikk som gir norske sjømatprodukter markedsadgang på likeverdige vilkår.

Fiskeflåten og fiskeindustrien

For å utvikle en bærekraftig fiskeflåte og fiskeindustri og ta ny teknologi i bruk må det legges til rette for helårlig og stabile arbeidsplasser både på sjø og land. Da vil også en større andel av restråstoffet kunne utnyttes.

Biomarint forum mener det må føres en politikk som bidrar til:

- å opprettholde norsk eierskap til fiskeressursene.
- at kvotefordelingen mellom de ulike fartøygruppene ligger fast slik at det skapes ro rundt kvotepolitikken og med det gir forutsigbarhet for investeringer.

- at en eventuell ressursrente i fiskeriene tas ut gjennom aktivitet langs kysten.
- at både fiskeflåten og fiskeindustrien får moderne og industrielle rammevilkår som sikrer lønnsomhet og økt aktivitet.
- at industrien, innenfor biologiske rammer, får forutsigbar råstofftilgang som legger til rette for helårlig videreforedling, stabile arbeidsplasser og kompetansebygging i Norge.
- å sikre at omsetningssystemet for handelen med fisk er balansert, legitimt, fleksibelt og effektivt.
- at restråstoff fra fiskeriene tas vare på. Regelverket må legge til rette for at alt råstoff føres til land og gir grunnlag for ytterligere verdiskapning.
- at fiskeflåten i et klimapartnerskap med myndighetene sikres likeverdige konkurransevilkår med EU gjennom en CO2-kompensasjonsordning og miljøavtale for CO2-reduksjon og teknologiimplementering etter modell av NOx-avtalen.
- at virkemidlene for klimareduserende tiltak innrettes på en slik måte at oppgradering og nybygg av fiskefartøy kan skje på norske verft.
- å sikre gode permitteringsordninger i fiskeindustrien. Permitteringsordningene er en viktig del av verktøykassen industrien har i perioder med varierende tilgang på råstoff, markedsendringer og omstillinger.

Havbruk

Biomarint forum ønsker en bærekraftig vekst i havbruksnæringen og en nasjonal satsing på havbruk til havs, som gir ringvirkninger i form av teknologiutvikling og arbeidsplasser både på sjø og land.

Biomarint forum mener det må føres en politikk som bidrar til:

- at det settes av tilstrekkelig med areal for sjømatproduksjon i fjordene, kystnært og lengre til havs.
- at havbruksnæringen sikres forutsigbar vekst gjennom omforente kriterier som definerer et akseptabelt bærekraftig fotavtrykk.
- at grunnrenteskatten på kystnært havbruk er utformet på en slik måte at investeringer og arbeidsplasser i hele verdikjeden videreføres.
- at arter på lavere trofisk nivå, inkludert marine alger og dyre- og planteplankton, skal utgjøre en viktig andel av råvarene for sjømatproduksjon herunder klimavennlig fôr til bruk i akvakultur.
- en nasjonal satsing på havbruk til havs, hvor rammebetingelser og regelverk er tydelig avklart.
- at mer av offentlige FoU-midler øremerkes prosjekter som legger til rette for videreutvikling og kommersialisering av biologiske og teknologiske løsninger som sikrer bærekraftig vekst i havbruksnæringen. Kravene myndighetene stiller til næringen må være teknologinøytrale.
- at det åpnes for miljøfleksibel vekst som er målrettet mot forbedringer av eksisterende teknologi i forhold til fiskehelse, fiskevelferd, arealbruk og redusert miljømessig påvirkning.

- at det legges til rette for at vår høyteknologiske og innovative fôr- og legemiddelindustri skal ha rammevilkår som fremmer norsk produksjon med forsknings- og utviklingsinstitusjoner i Norge. Norge er i dag verdensledende på flere områder innenfor utvikling av fôr til akvakultur og medisinsk forskning.
- å legge til rette for utnyttelse av slam og andre overskuddsressurser fra havbruk til produksjon av biogass og andre produkter, herunder at EU-regelverket ikke må sette stopp for mer bærekraftig utnyttelse.

Offensiv handelspolitikk for bedre markedsadgang

EU og en rekke andre sjømatnasjoner inngår for tiden bilaterale avtaler i flere markeder. Norsk sjømat har relativt sett dårligere vilkår sammenlignet med flere av våre konkurrenter. Handel med sjømat møter i tillegg til ordinære tollbarrierer også flere tekniske handelshindre bl.a. i form av veterinære krav. Norges viktigste handelspartner er EU. Handelen med EU er preget av at fiskeri og sjømat ligger utenfor EØS-avtalen, likevel er EØS-avtalen avgjørende viktig for næringen.

Biomarint forum mener det må føres en politikk som bidrar til:

- reduserte tollsatser på bearbeidede produkter slik at bearbeidingsgraden i Norge økes.
- at fri tolladgang for bearbeidede sjømatprodukter fra Norge til EU ses i et nytt lys, f.eks. i sammenheng med EUs offensive interesser på energiområdet og ift. sikkerhet- og beredskap.
- å styrke markedsadgangen for norsk sjømat og biomarine produkter ved å inngå bilaterale handelsavtaler med reduserte tollsatser til andre viktige markeder som f.eks. Japan.
- at det er tilstrekkelig ressurser i Mattilsynet, departementet og utenriksstjenesten til arbeid med ikke-tariffære handelshindre.
- å støtte opp om EØS-avtalen og veterinæravtalene med EU.
- å sikre norsk sysselsetting og arbeidstakerrettigheter i handelspolitikken.

Oslo, 11. mars 2024, Biomarint forums Råd v/

Terje Olav Olsson
LO-sekretær
LO

Anne Berit Aker Hansen
Forbundsleder
NNN

Christian Justnes
Forbundssekretær
Fellesforbundet

Frode Alfheim
Forbundsleder
Industri Energi

Kurt Inge Angel
Forbundsleder
Norsk
Sjømannsforbund

Hans Sande
Adm. dir
Norsk Sjøoffiserforbund

Knut E. Sunde
Fung. adm. dir
Norsk Industri

Gunnar Haagensen
Styreleder
Sjømat Norge

Anniken Hauglie
Viseadm.dir
NHO

Kåre Heggebø
Leder
Norges Fiskarlag

Christian Halstensen
Styreleder
Fiskebåt

Jørn Prangerød
Daglig leder
Biomarint forum